

Eldəniz Zeynalov –80

❑ *Onu yaxşı tanıyırdım. Sadə, səmimi insan idi. Elə rolları da öz xarakterinə uyğun seçilirdi. Kinoda, teatrda yaratdığı rolların sayı-hesabı yoxdur. Hətta kiçik epizodlarda rol alanda belə, aktyor məharətini əsirgəməzdi. Təbiətində komik cizgilər olduğundan bu tipli rolları ona daha çox həvalə edirdilər. O da bu rolları ilə səhnəyə və ekrana xüsusi ovqat gətirirdi.*

Bu il 80 illiyini qeyd etdiyimiz Xalq artisti Eldəniz Zeynalov şərafli sənət yolu keçmişdir. O, 1937-ci ildə dünyaya göz açmışdır. Hələ məktəbli ikən dayısı, müqtədir Xalq artisti Həsənağa Salayevin tövsiyəsi ilə Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında uşaq rollarında çıxış etmişdir.

Teatr İnstitutunda aktyorluq fakültəsini bitirdikdən sonra müəllimi Adil İsgəndərov onu “Əhməd haradadır?” filmində rəngsaz Əhməd rolunda çəkib. Bir neçə il sonra isə kinorejissor Eldar Quliyev Eldənizi “Bir cənub şəhərində” filmində baş rollardan birinə dəvət edib. Tofiq rolu onu bu sənətə daha çox bağladı. Əvvəla, deyim ki, bu film kinomuzun nailiyyətlərindəndir və maraqlı olan bu idi ki, filmə əsas rolları gənclər ifa edirdilər. Hər birinin rolu da uğurlu alındı. E. Zeynalovun Tofiqi də bu cənub şəhərində yaşayan gənclərdən biridir. Eldar Quliyev onu məşqlərdən azad eləmişdi, çünki bu obraz gənc Eldənizin öz xarakterinə çox yaxın idi.

Onun qəhrəmanının atası müharibə dövründə Ukraynada həlak olmuş və orada da dəfn olunmuşdu. Atasının abidəsini ziyarətə gələn Tofiqin oradakı çıxışı və səfər zamanı bir qızla tanış olması səhnələri maraqlı və baxımlıdır. Tofiq Bakıda nişanlısını qoyub getmişdi. İndi özü ilə rus qızı gətirməsinin

necə qarşılanacağını da yaxşı təsəvvür edirdi. Axı, özü də bu şəhərdə, bu məhəllədə dünyaya göz açmışdı. Nəticə, doğrudan da, acınacaqlı olur. Qızın qar-

daşı Murad onu bağışlamır. Bu şəhərin məhəllə qanunları belə özbaşınalıqları qəbul etmirdi. E. Zeynalov rolunu özünəməxsus formada, bir az ciddi, bir az da komik şəkildə təqdim etmişdi.

O vaxt Moskva televiziyasında bu filmə həsr olunmuş veriliş hazırlanmışdı. Filmə aktyorun qəhrəmanının Ukraynadan gətirdiyi qız rolunda çıxış edən xanım – onun peşəsi aktrisa deyil – danışmışdı ki, Eldənizin onu qucaqlaması,

Aktyor taleyinin tragikomik cizgiləri

doğrudan da, qəflətən alınmışdı. E. Zeynalov rejissora deyib ki, işi söndürməsək, alınmayacaq. Filmə belə epizodlar çoxdur və aktyor bu vəziyyətlərdən həmişə məharətlə çıxırdı.

İnstitutu bitirdikdən sonra Akademik Dram Teatrında işə başlayan gənc aktyora burada müxtəlif səpkili rollar həvalə edirdilər. Bu teatrda qoyulan “Ah Paris, Paris”, “Dəlilər və ağıllılar”, “Köhnə ev” və başqa onlarca tamaşadakı rolları ilə səhnədən də sözünü deməyi bacardı.

Tez-tez filmlərdə çəkilişdi. Eldəniz Zeynalov “Yeddi oğul istəram”, “Rəqiblər”, “Yol əhvalatı”, “Bəyin oğurlanması”, “Hər şey yaxşılığa doğru” “Babamızın babasının babası”, “Bizim Cəbiş müəllim”, “O qızı tapın”, “Mən mahnı qoşuram”, “Yerlə göy arasında” və digər filmlərdə, “Qonşu qonşu olsa” teletamaşasında maraqlı, yaddaqalan obrazlar canlandırır. Xarici film istehsalçıları – “Dulsineya Toboskaya”

(“Mosfilm”), “Təyyarələr enmədi” (“Özbəkfilm”) filmlərində də çəkilib. “Moza-lan” satirik kinojurnalının neçə-neçə süjetində onun maraqlı, ifşa və islahedici rolları var. Bu kiçik rolları ilə o, dövrün bəzi qaranlıq məqamlarına aydınlıq gətirirdi.

Tamaşaçılar onu əvvəlcə yalnız komik obrazların yaratıcısı kimi qəbul edirdi. Lakin aktyorun imkanlarını üzə çıxarmağı bacaran rejissorlar onu tamaşaçıya hər tərəfdən tanıdıb. Eldəniz Zeynalov rollarında həm başqalaşır, həm də özü kimi tanınırdı – komik, xarakterik, dramatik obrazlarının hamısında. “Bir cənub şəhərində” filmində tipik bakılı gəncin, “Rəqiblər” kinonovellasında maraqlı psixologiyası olan ticarətçi, “Əhməd haradadır?” komediyasında şən fəhlə, “Yeddi oğul istəram”da iki siyasi quruluş arasında çaşbaş qalmış kəndli, “Bəyin oğurlanması”ndakı mükəmməl epizodik rolu Eldəniz Zeyna-

lovun yüksək istedad sahibi olmasının nəticəsi idi. Aktyorun özünün səhnədən, kamera qarşısından kənardakı davranışındakı səmimiyyətinin dərəcəsi, rolun ifa tərzinin səmimiyyətində də aydın görünürdü. Eldəniz Zeynalov insanlarla adi ünsiyyətdəki təbii səmimiyyətini özündən asılı olmadan, aktyorluğuna da köçürürdü...

Tofiq Tağızadə “Yeddi oğul istəram” filmi çəkəndə, ona Mirpaşa obrazını təklif eləmişdi. Amma o, atdan qorxdığı üçün bu roldan imtina etdi. Ona görə də Tofiq Tağızadə onu kəndli rolunda

çəkdi. Çəkilişlərdə məzəli bir hadisə olmuşdu – qəhrəmanını güllə ilə vurub öldürürlər. O da deyir ki, nəhaq yerə məni öldürdün. Bax, həmin epizod çəkilişində kadr arxasında üzünü Tofiq Tağızadəyə tutub deyib ki, gərək filmin axırında öldürəydin, qonorarium yaxşı çıxaydı.

Onun haqqında maraqlı xatirələr çoxdur. Hamısı da xoş, ürəyəyatan xatirələr. Bir də ailəcanlı insan idi. Dəyərli övladları var. Oğlanlarından biri televiziya rejissorudur, digəri atasının yolunu davam etdirir. Qızı isə iqtisadçıdır.

Eldəniz Zeynalov “Humay” mükafatına, Əməkdar artist, Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülmüşdür. 2002-ci il noyabrın 5-də amansız ölüm onu aramızdan apardı. Bizə isə onun yaratdığı gözəl rollar yadigar qaldı.

M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
“Xalq qəzeti”